



## KOZAK TARIM – MUZ ARALIK AYI TARIM TAKVİMİ

Muz fiyatlarındaki fiyat istikrarının en önemli yolunun 12 aya yayılmış muz hasadı olduğunu ve her ilçede kurulu olan ve kurulacak en önemli yasal temsilcimiz Muz Üretici Birliklerinde örgütlenmek olduğunu unutmamalıyız. Alıcıların örgütlü olduğu yerde satıcıların da örgütlenmesi zorunludur. İlçelerde kurulu olan Muz Üretici Birlikleri bir araya gelerek **Türkiye Muz Üreticileri Üst Birliğini** kurmalıdır.

Bu örgütlenme tamamlanana kadar sosyal medyadaki platformlarda ortak tavır geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Ortak tavırların içinde en önemlisi elimizden geldiği kadar muzlarımızın gelişmesini yavaşlatmak ve sezonu uzatmaktır.

Ayrıca muz üretilen tüm ilçelerde Belediye Toptancı hallerinde muz fiyatının da Ziraat Odası ve Muz-Bir temsilcisinin de olduğu **Hal Fiyat Tesbit Komisyonu** tarafından belirlenmesi ve tahtaya yazılması çok önemlidir. Belediyelerden bunu talep etmeliyiz.

Yakın zamanda hasadı yapılamayacak meyvelerin üstünü yaprak veya özel siyah muz poşetleri ile kapatalım, geciktirelim.

Hepinize bol ve kaliteli hasatlar diliyoruz.

**Yetiştiricilik;** Sulama haftada 1 sefere düşürülebilir. Havalandırmaları rüzgar harici kapatmayalım, kısık tutalım. Ürünün hasat kalitesi oldukça önemlidir. Özellikle hasat sonrası meyve kabuğu çatlamalarına neden olmadan ve parmak içi çürüklüğün tüketiciye ulaşmasına engel olacak şekilde pazarlaması yararlı olacaktır. Kış için seranın tamamı gözden geçirilmelidir. Alın havalandırması sürdürülmelidir. Havaların yavaş yavaş soğuması nedeniyle özellikle gece sıcaklıkları 16-18 derecenin altına düşmeye başlamıştır. Tepe ve yan havalandırma pencerelerini kapatarak, alınları her gün akşama doğru kapatıp, ertesi gün öğleye doğru açarak karbondioksit gübrelemesi yapabiliriz. Ayrıca nem ve havalandırma kontrolü ile gece-gündüz sıcaklık farkı 15 derecenin üstüne çıkartılmamalıdır. Bu meyve kabuğundaki çatlamaları da azaltacaktır. Yaprak kesimi dondan korunma amaçlı durdurulmalıdır. İkinci doğuma gidecek olan fidanların (Anası doğurmuş, 2,5 metre ve üzeri boydaki fidanlar) üstü açılacak. Güzel ağaçların fidanlarına işaret koyalım, çoğaltalım, kötülerini fidansız bırakarak devamını engelleyelim.

**Bakım-Onarım** bu ay yapılmalıdır. Bakım-Onarım muzlarda budama, kurumuş yaprakların, meyvesi alınan bitkilerin ve fazla fidanların sökülmesi, ihtiyaç olan yerlere sökülen iri fidanlardan dikilmesi ve ebeveyn bitkinin çöken gövdesinin altındaki rizomun (takoz) sökülmesi veya parçalanması işlemi ile toprak analiz sonucuna göre kimyevi gübrenin serilerek hayvan gübresi ile birlikte toprağa karıştırılma işlemlerinin bütünüdür.



Hasat edilmiş eski ağaçların toprak altındaki rizomları fidan gelişimine engel olacak yerde ise yavru ağacın hasadından sonra sökülebilir. Ana bitkilerin rizomları sökülmez veya yerinde parçalanmaz ise toprak içinde bir kaya bloğu gibi yavru bitkilerin köklerinin çalışmasına engel olur. Bu nedenle sökülmeleri veya yerinde parçalanmaları gerekir. Rizom yüzeyindeki nematodların ve mantar hastalığının bir başka yere taşınmaması ve yayılmaması için yerinde parçalanması daha uygundur.

**Resim.** Temizlenmemiş rizomlar



## KOZAK TARIM – MUZ ARALIK AYI TARIM TAKVİMİ



**Resim.** Rizomların (takozların) yerinde parçalanması ve keçi gübresi serilmesi

Son yıllarda keçi gübresi bakım sonrası uygulanmaya başlanmıştır. Bunun avantajının toprak yüzeyine serilen keçi gübresinin, toprağın ısınmasıyla toprak yüzeyine çıkan nematodları frenleyerek çoğalmalarını önlemesi olduğunu düşünüyoruz. Bakım dönemi toprak yüzeyine serilen keçi gübresi ve kimyevi gübreler toprakla derince karıştırılır. Bu karıştırma işlemi çapa makineleri ile yapılabileceği gibi bel küreği, muz kazması veya çatal bel ile yapılabilir.

Son yıllarda yapılan büyük boyutta seraların bu tür çalışmaları sadece insan işgücü ile karşılanamayacağı için plastik paletli iş makineleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu makinelerle toprak kolaylıkla işlenebildiği gibi eski ağaçların rizomları da kolayca sökülüp parçalanabilmektedir.

Onarım Bakım sonrası ilk su biraz geciktirilmelidir. Gecikme hava şartlarına göre belirlenir. Beklemede amaç işlenen toprağın hafif çimentolaşarak gözenekli yapısını koruyacak hale gelmesidir. Bunu ölçmek için toprak yüzeyinin 2 cm kadar kuruması beklenir. İşlenen toprağa basıldığı zaman insan ağırlığı hafif direyecek kadar sertlik hissedilmelidir. Bu sertlik yoksa, ayakkabı gömülüyorsa birkaç gün daha beklenmelidir. Bu bekleme olmadığı zaman toprak, suyun ağırlığı ile oturmakta ve gözenekli yapı kaybolmaktadır. Bu nedenle çok önemlidir.

**Gübreleme;** Bu ay için gübrelemeyi iptal edelim. Gelecek yılın gübreleme programını oluşturmak için bu ay toprak analizi yaptırılmalı. Bakımda kullanılacak gübrelerle bakımı yapalım. 15 günde 1 sefer büyümesini istediğimiz geri kalmış fidanların üstlerini açalım ve kuzey bölgedeki fidanların çevresine 50'şer gram üre serpilecek.

**Mücadele;** İlaçlama sırasında parmakları yakıcı ilaçların ve dozların kullanımından kaçınılmalıdır.

Sera girişine dezenfekte havuzu ve paspası koyalım. İçerisine gerektiğinde % 20 seyreltilmiş (1 litre suya 200 gram) Domestos çamaşır suyu koyalım. İçeriye giren ayakkabısının altını dezenfekte edebilmeli.

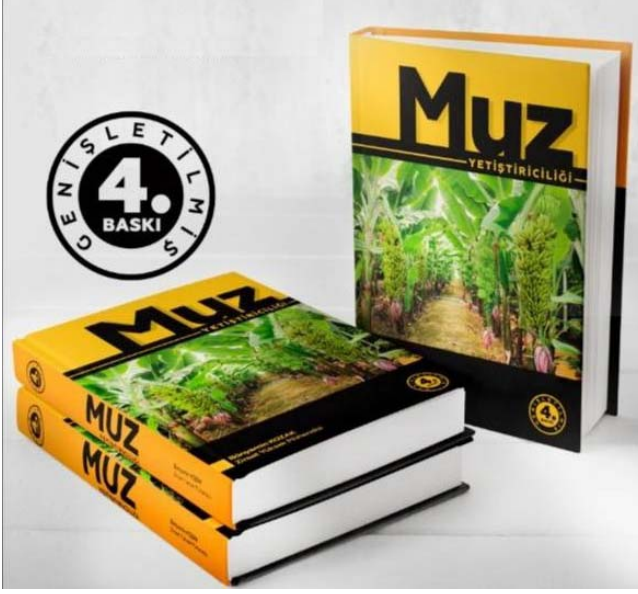
Ot mücadelesi yapılırken tulum baya 200 gram glyphosate, 10 gram Mostar yaprak biti için ve 10 gram emarebeno kurt ilacı eklenerek atılacak ve atıldığı gece bütün pencereler açık kalmalı.

Yeni doğum yapmış meyvelere 10 gün aralıklarla, yukarı kıvrılıp kemiklenene kadar puro ucu çürüklüğünü engellemek için dönüşümlü olarak elimizdeki Penthiopyrad etki maddeli ilaçlardan 100 litre suya 125 ml ve 100 litre suya 300 gram İmazalil etki maddeli veya benzeri ilaçlardan sıkalım.



# KOZAK TARIM – MUZ

## ARALIK AYI TARIM TAKVİMİ



**Muz Yetiştiriciliği Kitabı** - Ziraat Yüksek Mühendisi Bünyamin Kozak tarafından yazılan Muz Yetiştiriciliği kitabı genişletilmiş 4. baskıda A'dan Z'ye muz üretimi ile ilgili bütün konular ayrıntılı bir şekilde incelendi. 200'e yakın yerli ve yabancı kaynağın kullanıldığı yayın üreticinin de anlayacağı akıcı bir dilde hazırlandı. 17x24 cm boyutlarında, dikişli cilt, bütün sayfaları tam renkli, 808 sayfa, 1600 gram ağırlıkta, 1764 fotoğrafla desteklenmiş.

Kitapta, Muzun tarihçesi, Türkiye'ye girişi, Dünya ve Türkiye ekonomisindeki yeri, muzun bitkisel özellikleri, yetiştirme ortamı, gübreleme, sera özellikleri, yetiştirme teknikleri, hastalık-zararlılar ve mücadelesi, hasat, işleme, depolama, olgunlaştırma ve pazarlama, yetiştirici sorunları ve çözüm önerileri, muzun besleyiciliği, yemek ve tatlı çeşitlerinde kullanımı gibi konular anlatılıyor.

Kitabı [www.muz.com.tr](http://www.muz.com.tr) ve [www.hepsiburada.com](http://www.hepsiburada.com) adreslerinden temin edebilirsiniz.

Değerli meslektaşım, Tarım Bakanlığı Yayın Dairesinden emekli ülkemizin en büyük tarımsal kitap kurdu olan Oğuz TUNA abimin muz yetiştiriciliği kitabım için yazdığı yazıyı paylaşmak istiyorum.

“Sevgili kardeşim Bünyamin... Kitabı 1 gün önce mümkün olduğunca satır atlamaksızın bitirdim. Belki de böyle okuyan haliyle sen, editörlerin, Mansur Işıkbol ve muzla ciddi şekilde uğraşan bir kaç kişi vardır... Eline sağlık. Benden tam not. İsterim ki hiç olmazsa ilçenin yanı başındaki komşu iller Adana ve Antalya ziraat fakültelerinden sana birer fahri doktora verilmeli. Hatta Ankara dan.. Sayfaları yere serildiğinde 33 metre kare tutan kitabın ortalama 4’de 1’i fotoğraf. 1760 fotodan sadece 45’inde (onlarında yarısında belli belirsiz çıkmışsın. Hepsinde belki fiziki yapıdan güleç mutlu bir sima. Sadece 207. sayfadaki covit maskeli fotoyu hariç tutarak...) sen varsın. Bu da mütevaziliği ve asilliği gösteriyor... Esasında hadislere göre insanı yüzüne karşı övmek yasaklanmış ama halkının çoğu okuma özürü, pratik zekalı olan ve liyakatin son 50 yılda ayaklar altına alındığı yurdumda müsadence bu kadarık da olsun öveyim, yazayım senin hakkında... Kitapta 15 civarında kadı kızında da olabilecek nitelikte harf hataları haricinde bazı konular genel ve özelde çok yakın sayfalar olmasına rağmen tekrarlınsa da sıkılmıyor. Hatta insanı motive edip konunun önemini vurguluyor. Kitabı okurken ve de bitki fizyolojisi benzerlik gösterdiğinden özellikle suni gübre bilgilerimi tazeledim. Ama şunu da söyleyeyim bayaa zor bir tarım. Fazla masraf. 100’e yakın hastalık zararlı. Serada bile mutasyon geçirme. Her dakika bir bebek ihtimamında bakım. Ama ne yaparsan yap sonuçta pazarlama yani finalde kaybediyor mahsul. Şu anda Ankara’da marketlerde Anamur muzunu 14 lira. Meşakkati muzun 10’da biri olmayan Portakal 17-18 tl civarında.. Ne demiş Selçuklu Atam bin yıl önce. Cefa istersen ek biç, sefa istersen kon göç.. İşin özü bu... Ama ziraat dünyada çiftçi bazında ekseriyetle böyle.” 23.01.2023 Oğuz Tuna - Ziraat Yüksek Mühendisi

Kitabımla ilgili ikinci bir yazıyı da Hasad Dergisi sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni Seyfettin BATAL abimiz yazmıştı. Onu da paylaşmak istiyorum.

“Değerli dostum Ziraat Yüksek Mühendisi Bünyamin Kozak’ın Muz Yetiştiriciliği kitabının 4.baskısı çıkmış. Harika bir çalışma, muzla uzaktan yakından ilgisi olan, hatta tüketicilerin bile çok yararlanabileceği güzel bir eser. Harika bir çalışma diyorum çünkü, 14 x 21 cm boyutlarında 808 sayfalık bu eşsiz eserin yazımından, yaklaşık 1800 adet fotoğrafına ve grafik tasarımına kadar hepsi kitabın yazarı Bünyamin Kozak'a ait. Bunları yaparken de yaklaşık 300 kaynağı elden geçirmiş.

20 yıl gazetecilik, 30 yıl da tarımsal yayıncılık yaptım. Yüzlerce sayı dergi çıkarttım, yüze yakın tarımsal kitap yayınladım. Yine yüzlerce de kitap inceledim. Bir kitabın A'dan Z'ye tüm işlerini yapan bir yazara ilk defa rastladım. Hani derler ya dört dörtlük adam. Sayın Kozak için bu ifade bile az.

1994 yılında Anamur'a tayin olunca hiç kimsenin ilgilenmediği muz konusunda çalışmaya başlayan ve bir tropik bitki olan muz üretiminin ülkemizde gelişmesine ve Türkiye'nin muz tüketiminin büyük bölümünün yeri üretimle karşılanmasına çok büyük katkı sağlayan Bünyamin Kozak her türlü övgüye ve ödüle layık bir kişi. Dilerim Tarım Bakanlığı ve konuyla ilgili diğer kurumlar/kuruluşlar bunu takdir ederler.

Kitabın içeriğine gelince kısaca söylemek gerekirse; diğer baskılarında olduğu gibi Muz Yetiştiriciliği kitabının dördüncü baskısında da; Muzun tarihçesi, Türkiye'ye girişi, Dünya ve Türkiye ekonomisindeki yeri, muzun bitkisel özellikleri, yetiştirme ortamı, gübreleme, sera özellikleri, yetiştirme teknikleri, hastalık zararlıları ve mücadelesi, yetiştiricinin sorunları ve çözüm



# KOZAK TARIM – MUZ ARALIK AYI TARIM TAKVİMİ

önerileri, muzun besleyiciliği, yemek ve tatlı çeşitlerinde kullanımı gibi konular 2000'e yakın fotoğrafın eşliğinde herkesin anlayabileceği bir üslupla anlatılıyor.

Eline diline sağlık sevgili dostum. Kitap için [muz.com.tr](http://muz.com.tr) internet adresini tıklayabilirsiniz. 14.10.2021

Seyfettin BATAL  
Hasad Dergisi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni